

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У
ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Організація та проведення масових профорієнтаційних заходів

Методичний посібник

Укладач: Головченко С.В.,
методист навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Дніпропетровській області

Розглянуто
на засіданні навчально-методичної ради
НМЦ ПТО у Дніпропетровській області
протокол № 4 від 25.04.2013р.

2013
Дніпропетровськ

Методичний посібник призначений для педагогічних працівників освітніх установ усіх типів: заступників директора з виховної роботи, класних керівників, соціальних педагогів, методистів, психологів, вихователів, бібліотекарів, педагогів-організаторів, секретарів приймальних комісій, профорієнтаційних заходів у професійно-технічних навчальних закладах Дніпропетровської області, інших установ України та зарубіжжя.

Укладач: Головченко С.В. – методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Комп'ютерна верстка: Головченко С.В. – методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області
Шпилько Ю.С. – оператор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Адреса: м. Дніпропетровськ, пр. Пушкіна, 36.

ЗМІСТ

Вступ.....		3
1. Віковий психологічний аспект профорієнтаційної роботи.....		4
2. Особливості складання плану профорієнтаційного заходу.....		5
3. Основні принципи визначення мети і завдання профорієнтаційного заходу.....		6
4. Вибір адекватних форм і методів проведення профорієнтаційного заходу.....		9
5. Особливості використання дидактичного матеріалу та технічного оснащення.....		12
6. Технологія написання сценарію профорієнтаційного заходу.....		15
7. Вимоги до письмового оформлення сценарію профорієнтаційного заходу.....		16
8. Аналіз результативності профорієнтаційного заходу.....		18
9. Оцінка ефективності проведення профорієнтаційного заходу.....		19
10. Висновок.....		21
11. Інформаційні джерела.....		22
12. Додатки:		
1. Зразок плану підготовки та проведення відкритого заключного заходу декади робітничих професій сільськогосподарської галузі.....		22
2. Зразок сценарного плану проведення урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі.....		24
3. Зразок сценарію урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі.....		26
4. Зразки анкет зворотного зв'язку.....		30

ВСТУП

До моменту завершення базової середньої загальної освіти молоді люди повинні підійти психологічно готовими до вступу в доросле життя, що припускає наявності здібностей і потреб, які дозволять найбільше повно реалізувати себе у громадянській позиції, у праці, у майбутньому сімейному житті. Ці всі якості, які були вже сформовані, утворюють психологічну базу для особистісного й професійного самовизначення.

Професійне самовизначення являє собою процес пошуку змісту, цінностей самостійно обраної професії.

Проблема професійного самовизначення настільки складна, що задовільне її вирішення у край скрутне для переважної більшості людей. У зв'язку із цим процес професійного самовизначення вимагає різноманітного інформаційного й організаційного забезпечення.

Сформованість професійного самовизначення є основним критерієм ефективності роботи із профорієнтації, яка реалізується за допомогою різних заходів відповідної спрямованості. І якщо форми цих заходів давно відомі й можуть використовуватися в «готовому» вигляді, то наповнення їх конкретним матеріалом, розробка їх змістовної частини в більшості випадків – творча праця самих педагогів, профорієнтаторів або психологів.

Надані методичні рекомендації сформовано на основі психолого-педагогічного аналізу великої кількості сценаріїв профорієнтаційних заходів з метою заповнення прогалини знань педпрацівників з методології організації профорієнтаційної роботи. Особлива увага приділяється розробці «проблемних» затруднень деяких розділів сценарію, даються рекомендації, розглядаються приклади.

Наведений опис схеми розробки профорієнтаційних заходів ґрунтується на загальноприйнятій структурі опису будь-якого виховного або профорієнтаційного заходу. Увесь запропонований матеріал надає можливість для новаторства й творчого пошуку педпрацівників.

I. Віковий психологічний аспект профорієнтаційної роботи

Підставою для розробки сценарію профорієнтаційного заходу є вікові особливості учнів, зокрема, особливості професійного самовизначення на конкретній віковій стадії. Саме вони визначають мету й завдання профорієнтаційного заходу, обґрунтованість використання тих або інших форм і методів роботи.

Дослідники (С.Я. Батышев, С.Н. Чистякова, Т.І. Шалавіна й ін.) виділяють кілька етапів і підетапів розвитку професійного самовизначення. Нижче приводиться їхня коротка характеристика.

1. Етап розвитку конкретно-наочних уявлень про світ професій.

Цей етап бере свій початок у віці становлення самосвідомості як такого – у 2,5-3 року й триває аж до початку підліткового віку (10-12 років).

На цьому етапі створюється певна наочна основа, на якій базується подальший розвиток професійної самосвідомості. У процесі вікового розвитку дитина насичує свою свідомість різноманітними уявленнями про світ професій. Він у символічній формі намагається програти дії представників різних професій (водій, лікар і т.п.), ґрунтуючись на спостереженнях за діями дорослих. Деякі елементи професійної діяльності дитині ще важко зрозуміти, але в кожній професії є галузь, яку можна уявити на основі наочних образів, вражень, конкретних ситуацій з життя, історій.

Тому дуже важливо створювати в дитини максимально різноманітну палітру уявлень про світ професій, щоб потім, на основі цього матеріалу, він зміг проаналізувати професійну сферу більш усвідомлено.

1.1. Емоційно-образний підетап.

Характерний для дітей старшого дошкільного віку. У цей період у дитини формується позитивне відношення до професійного світу, людей праці, їх заняттям, формуються первісні трудові вміння в доступних йому видах діяльності.

1.2. Пропедевтичний підетап.

Характерний для учнів 1-4 класів. У цей період у дитини з'являється розуміння ролі праці в житті людини й суспільства, виникає інтерес до професій батьків і людей найближчого оточення, проявляється інтерес до найпоширеніших професій, заснований на практичній участі учнів у різних видах пізнавальної, ігрової, суспільно корисної трудової діяльності.

2. Етап професійного самопізнання.

Орієнтовний віковий ценз цього етапу – 5-9 клас.

Освоєні уявлення про різноманітні професії необхідно якось використовувати. Більшість підлітків ще не можуть реалізувати себе, навіть частково, у тієї або іншої професійній сфері тому, що в них поки ще немає достатньої кількості ресурсів: знань, умінь, готовності. Але в них є сильно виражена потреба в самопізнанні, у тому числі в професійній сфері, яка обумовлена новою провідною діяльністю – спілкуванням з однолітками. Цей етап характеризується спрямованістю на виявлення власних якостей, що мають відношення до тієї або іншої професії, прояснення їх змісту, оцінки їх рівня розвитку. До завершення цієї стадії (приблизно в 14-16 років) у підлітка формуються первинні очікування від професії й від себе в професії.

2.1. Пошуково-зондувальний підетап.

Характерний для учнів 5-7 класів. У цей період вирішуються завдання формування в підлітків професійної спрямованості, усвідомлення ними своїх інтересів, здатностей, ціннісних орієнтацій, пов'язаних з вибором професії й свого місця в суспільстві. Цьому сприяє включення учнів у діяльність, погоджену із профілем навчання в старших класах і майбутньою професійною діяльністю.

2.2. Підетап розвитку професійного самовизначення.

Характерний для учнів 8-9 класів. У цей період відбувається формування вмінь співвідносити суспільну мету вибору сфери діяльності із своїми ідеалами, уявленнями й цінностями, а також з реальною можливістю їх втілення. Для цього учні повинні опанувати необхідним набором знань і вмінь з вибору професії.

3. Етап професійного самовизначення.

На цьому етапі завершується процес становлення професійної самосвідомості. Даний етап характеризується наявністю сформованого маршруту в оволодінні професією, у наявності стійких

інтересів у зв'язку із професією й усвідомленням певних особистісних змін, обумовлених вимогами професії. Цей етап у більшості учнів знаходить свій розвиток і після школи.

3.1 Підетап уточнення соціально-професійного статусу.

Характерний для учнів 10-11 класів. У цей період учні здійснюють допрофесійну діяльність на базі поглибленого вивчення навчальних предметів, до яких у них виявилися стійкі інтереси, зосереджують увагу на формуванні професійно значимих якостей, контролі й корекції професійних планів, засобах оцінки результатів праці. Цілеспрямовано здійснюється соціально-професійна адаптація старшокласників до динамічно мінливих вимог ринку праці до професійних якостей працівника. Проводяться професійні проби в різних видах діяльності.

3.2. Підетап входження в професію.

Характерний для учнів і студентів професійно-технічних навчальних закладів. Це період професійної підготовки.

3.3. Підетап розвитку професіоналізму в процесі трудової діяльності, підвищення кваліфікації, розширення сфери професійної праці, освоєння нових спеціальностей.

Характерний для працюючої частини населення.

II. Особливості складання плану профорієнтаційного заходу

При підготовці заходу необхідно заздалегідь спланувати діяльність його учасників. Складання короткого плану дозволить раціонально розподілити цю діяльність, вибудувати всі елементи заходу відповідно до внутрішньої логіки, зорієнтуватися за часом, оцінити ресурси й можливі ризики.

З метою ефективної організації *масового профорієнтаційного заходу* доцільно скласти план його підготовки і проведення, де відобразити наступні елементи:

- тема;
- мета і завдання;
- дата та час проведення;
- категорія учнів для яких проводиться захід (кількість учнів та їх вік, клас, статус);
- перелік запрошених (представники органів виконавчої влади, департаменту (відділу) освіти і науки, підприємств, обласного (регіонального) центру зайнятості, інформаційних засобів, ветерани праці, успішні працівники, інші);
- визначення форм, методів й прийомів проведення заходу;
- розробка структури заходу із вказівкою послідовності етапів і приблизного розподілу часу по цих етапах;
- проведення рекламної компанії;
- написання та підготовка сценарію;
- аналіз і добір необхідних документів з різних джерел, включаючи Інтернет;
- добір ілюстративного матеріалу;
- оформлення аудиторії (кабінету, майстерні, актові або спортивної зали, прилеглої території навчального закладу, тощо);
- підготовка безпосередніх учасників заходу (ведучі, актори, члени художньої самодіяльності, агітбригади, лектори, тощо);
- проведення заходу, його хронометраж;
- вивчення ефективності заходу;
- проведення аналізу заходу, вид рефлексії (оцінка заходу), виявлення його переваг та недоліків;
- пропаганда проведеного заходу (розміщення матеріалів у ЗМІ та освітньому Інтернет-середовищі).

Це робиться для того, щоб сценарій був «відтвореним», адже він може знадобитися й через деякий час, для наступного потоку учнів. У такому випадку необхідно буде тільки внести в нього деякі коректування, а не згадувати, про що цей був захід (додаток).

Короткий план заходу є основою для опису його ходу. На цьому етапі найдокладнішим образом описується, хто що буде робити й говорити, щоб протягом заходу не витратити час на формулювання своїх думок і добір логічних переходів між тематичними блоками (додаток).

III. Основні принципи визначення мети і завдань профорієнтаційного заходу

Визначення етапу/підетапу професійного самовизначення, який проходять учні, і знання його характеристики допомагає методично грамотно сформулювати мету й завдання профорієнтаційного заходу.

Єдиної для всіх профорієнтаційних заходів темі можна надати яскравості, відповідно назвавши її.

Для порівняння:

Класна година з профорієнтації	і	Класна година <i>«Дорога в майбутнє»</i>
Тиждень робітничих професій	і	Тиждень робітничих професій будівельної галузі <i>«В твоїй професії – твоє майбутнє»</i>
Зустріч із представниками підприємств	і	Зустріч із представниками підприємств замовниками робітничих кадрів <i>«Ярмарок вакансій»</i>

Приклади назв тематичних класних годин:

- «На світі тисячі професій, і, лиш одна із них твоя»;
- «Створи роботу сам для себе»;
- «Крок до мети»;
- «Професійний вибір як чинник життєвого вибору»;
- «Караван професій»;
- «Професії навколо нас»;
- «Старт у професію»;
- «Сходи кар'єри» і т.п.

Приклади назв тематичних виставок (фотовиставок):

- «Робітничі династії»;
- «Шлях до професіоналізму»;
- «Наші випускники – наша гордість»;
- «Містечко майстрів»;
- «Професії наших батьків»;
- «Професії в особах»;
- «Професії нашого міста»;
- «Умілі ручки» і т.п.

Приклади назв профорієнтаційних екскурсій:

- «Вибір професій та ринок праці»;
- «Перше робоче місце»;
- «Ми - потомки Гефеста»;
- «Паляниця – сонце хлібороба»;
- «Як народжується квітка»;
- «Подорож у країну насолод»;
- «Краса не вимагає жертв»;
- «Де в машини серце»;
- «Як сорочка в полі виросла» і т.п.

Приклади назв тематичних конкурсів, вікторин, творів:

- «Професійний калейдоскоп»;
- «Будинок моєї мрії»;
- «Популярна енциклопедія робітничих професій регіону»;
- «Мої захоплення»;
- «Коли я стану дорослим, я буду...»;
- «Якби я став...»;
- «Малюнок на асфальті»;
- «Загадки на грядці»;
- «Подорож у часі (історія професії)»;
- «Довідайся професію»;

Приклади назв тематичних загальношкільних заходів:

- «Уроки реального трудового життя»;
- «Покликання – як його знайти»;
- «Перехрестя семи доріг, от і я!»;
- «Професійний Всесвіт»;
- «Ми із професією вдвох чудово живемо!»;
- «Вибір професії – путівка в життя»;
- «Працею велика й славна людина!»;
- «Працевлаштування – крок за кроком»
- «Операція «Суботник» і т.п.

Приклади назв тематичних загально училищних заходів:

- «Моїй державі – мою конкурентоспроможність!»;
- «В твоїй професії – твоє майбутнє»;
- «Освіта. Кар'єра. Суспільство»;
- «Марафон робітничих професій»;
- «Парад професій»
- «Моя кар'єра»;
- «Довіряйте нам – ми ваші приємники»;
- «Йди до нас на майстер-клас!» і т.п.

Назва теми заходу сприяє більш емоційному сприйняттю змісту, і його більшої запам'ятованості.

Мета і завдання профорієнтаційного заходу визначаються як за віковими особливостями учнів, так і за метою й завданнями роботи із професійної орієнтації.

Умовно можна виділити дві стратегії визначення мети:

- скорочена – для всього заходу ставиться **одна загальна мета й декілька завдань**;
- повна - для всього заходу ставиться **три мети** (одна навчальна, одна розвиваюча й одна виховна) і **декілька завдань на кожну мету**.

У будь-якому випадку мета повинна бути сформульована відповідно до основних **правил постановки мети**:

1. Позитивність - повинні використовуватися тільки позитивні формулювання.

Для порівняння:

Навчити не плутати поняття «професія», «спеціальність», «посада»	і	Інформування про відмінності термінів «професія», «спеціальність», «посада»

2. Конкретність – чим докладніше сформульована мета, тим імовірніше, що буде досягнута саме та мета, яка була поставлена спочатку.

Для порівняння:

Познайомити зі світом професій	і	Інформування про знаряддя і умови праці професії «кулінар»

3. Вимірність - мета повинна мати на увазі або обмовляти можливість виміру/перевірки результату. Вимірність мети припускає наявність критеріїв (балів), які дозволили б визначити, чи досягнута поставлена мета й у якому ступені.

Для порівняння:

Спонування до міркувань про своє професійне майбутнє	і	Навчання застосуванню схеми аналізу професії до конкретної професії

4. Досяжність - мета повинна бути здійсненою для конкретного виконавця. Необхідно враховувати свої професійні можливості й особистісні якості.

Для порівняння:

Навчання ефективній поведінці на ринку праці	і	Виявлення учнями своєї професійної спрямованості за допомогою опитувача ДДО

5. Забезпеченість необхідними ресурсами - наявність чіткого уявлення про необхідні ресурси (час, устаткування, люди, знання, навички...).

Для порівняння:

Практичне вивчення умов праці космонавта	і	Практичне вивчення умов праці оператора комп'ютерного набору

При застосуванні повної стратегії цілепокладання для постановки **навчальної** мети можна використовувати таксономію Б. Блума й конкретизувати мету по категоріях (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка).

Наприклад:

- навчити правильно перераховувати основні джерела пошуку вакансій;
- навчити правильно інтерпретувати результати діагностики по методиках _____, _____, _____;
- навчити проводити Swot-Аналіз власних професійних і особистісних ресурсів.

Розвиваючу мету можна визначити виходячи з вікової психологічної характеристики учня.

Наприклад:

- розвиток індивідуальних і творчих здібностей дитини;
- розвиток мотивації досягнення успіху;
- створення умов для самопізнання;
- розвиток соціальної компетентності й ін.

У формулюваннях **виховних** цілей звичайно використовуються терміни, що визначають цінності й норми поведінки.

Наприклад:

- формування моральних якостей особистості, необхідних для успішного виконання професійної діяльності, таких як відповідальність, самостійність...;
- формування навички самоорганізації;
- формування навички роботи в групі й т.п.

Завдання являють собою проміжні кроки з досягнення мети. Мета – більш об'ємне поняття. Тому формулювання мети повинна бути ширше, чим формулювання завдання.

Для порівняння:

<u>Мета:</u> ознайомлення із принципами обґрунтованого вибору професії. <u>Одне із завдань:</u> підготувати учнів до вибору майбутньої професії.	і	<u>Мета:</u> інформування про структуру регіонального ринку праці. <u>Одне із завдань:</u> дати поняття «вакансія» й охарактеризувати її актуальний стан у регіоні.

Завдання, представлене в лівому стовпчику, за обсягом перебиває мета, та некоректно сформульовано. Завдання заходу повинні бути порівняні з його метою та сформульовані зрозуміло й конкретно.

Наприклад:

Якщо мета заходу сформульована як «Виявлення учнями своєї професійної спрямованості за допомогою опитувача ДДО», то таке завдання як «Інформувати учнів про правила вибору професії» не веде до її досягнення.

Якщо захід розраховано на 40-45 хвилин, то зрозуміло, що завдань не може бути більш трьох-чотирьох. У цілому, одну мета можна реалізувати за допомогою розв'язання 2-7 завдань. У випадку, якщо поставлено тільки одне завдання, то відбувається дублювання мети, якщо більш 7 - надлишок

завдань, що приводить до їх не вирішення. У випадку якщо ставляться об'ємні завдання, то їх повинно бути тільки дві.

Наприклад:

Досягтися мети «Виявлення учнями своєї професійної спрямованості за допомогою опитувача ДДО» можна за допомогою наступних завдань:

- інформувати учнів про принципи побудови опитувача;
- провести бланковий варіант опитувача;
- обробити отримані результати;
- інтерпретувати отримані результати;
- зробити висновок.

Відповідно до іншої мети заходу можна поставити, *наприклад*, наступні завдання:

- провести міні-лекцію про основний зміст професії «поліграфіст»;
- інформувати про основні правила вибору професії;
- проаналізувати матеріал відео сюжету;
- дати поняття ринку освітніх послуг;
- провести діагностику професійних інтересів за методикою _____;
- отрефлексувати результати заходу.

Об'єктивним критерієм досягнення мети є повний збіг отриманого результату з очікуваним. Для встановлення цього збігу необхідно заздалегідь прописати очікувані результати, бажане відповідно до принципів технології модульного навчання. Досягнення результату повинне об'єктивно спостерігатися в учнів по продуктах їх діяльності, по їхній поведінці й т.п.

Досягнення мети профорієнтації слід зв'язувати не тільки з одним заходом, а з продуманою системою, де кожній класній годині, позакласному заходу, батьківським зборам приділяються певне місце і роль.

IV. Вибір адекватних форм і методів проведення профорієнтаційного заходу

При виборі форм і методів проведення профорієнтаційного заходу важливо не відхилятися від загальної мети профорієнтаційної роботи - підвести учня до зваженого, самостійного вибору професійної діяльності.

У цьому випадку найбільш важливим компонентом системи професійної орієнтації учнів буде професійна освіта – повідомлення учню відомостей про змістовну сторону різних професій, способах і шляхах їх одержання, про їхнє значення в економіці регіону й країни; про особливості регіонального ринку праці, потребах у кадрах; про вимоги професії до психофізіологічних якостей особистості, про рівень оплати праці й т.п.

Тому обрані форми й методи повинні сприяти дохідливому, достовірному й наочному інформуванню учнів про світ професій і спеціальностей, забезпечувати тим самим інформаційну підтримку процесу самовизначення.

У профорієнтаційній дидактиці є широкий діапазон форм і методів роботи. Класифікація їх по різних основах не є завданням посібника. У цьому випадку приводиться перелік заходів профорієнтаційного характеру в єдності (поєднанні) форм і методів.

Заходи профорієнтаційної роботи:

- дні відкритих дверей;
- ярмарки професій;
- профорієнтаційні екскурсії (на підприємства, фірми, організації, в установи довузівської професійної освіти, в установи вищої професійної освіти);
- тематичні класні години;
- тематичні батьківські збори;
- зустрічі з фахівцями різних професій і роботодавцями;
- уроки профорієнтації;
- профорієнтаційні тренінги;

- предметні тижні;
- тижні прикладної творчості;
- ярмарки - виставки творчих робіт, виступи художньої самодіяльності;
- ділові ігри, конкурси, вікторини, спортивні заходи;
- конкурси малюнків, творів;
- бесіди (довідково-інформаційні, профорієнтаційно–профілактичні, профдіагностичні);
- професійні проби;
- працевлаштування учнів у канікулярний час;
- толока, генеральні прибирання, трудові десанти;
- літній табір праці й відпочинку;

а також такі напрямки роботи, як:

- професійна діагностика;
- індивідуальні й групові консультації профорієнтаційного характеру;
- робота шкільних і позашкільних гуртків за професійними інтересами, факультативів і предметних гуртків;
- робота профорієнтаційного клубу;
- науково-дослідницька робота учнів;
- робота сайтів установ професійної освіти;
- створення/застосування мультимедійних презентацій, відеороликів, навчальних фільмів, комп'ютерних інформаційно-довідкових систем;
- публікація рекламних оголошень, імідж-статей про навчальні заклади в газетах і довідниках;
- видання інформаційних матеріалів (буклети, проспекти, інформаційні листки й т.п.);
- оформлення куточків профорієнтації.

Деякі профорієнтаційні заходи можна проводити в різних формах залежно від поставленої мети й вікових особливостей учнів. *Наприклад:* профорієнтаційно–профілактична бесіда можлива і в індивідуальній формі, і у формі класної години, і у формі загальношкільного заходу. На практиці найчастіше використовується групова форма заходів (клас, навчальна група, підгрупа), рідше індивідуальна й масова.

При виборі форм і методів заходу слід урахувати деякі **загальні принципи**, що не залежать від вікових особливостей учнів.

1. Форми, прийоми й методи, які використовуються, повинні відповідати заявленій меті.
2. Протягом одного заходу необхідно чергувати види діяльності учнів.
3. Принцип наочності актуальний для учнів усіх вікових категорій.
4. Необхідно, щоб профорієнтаційний захід був органічно «вплетений» у навчальний процес, а не «стояти відособлено» від навчальної діяльності учнів.

Прикладом може служити проведення словникового диктанту по професіях або знайомство з історичним аспектом професії.

5. Принцип активності й залучення актуально для учнів різного віку.

Для порівняння:

Педагог проводить міні-лекцію про засоби й знаряддя праці певної професії	і	Педагог організує гру «Що вміємо, ми не скажемо, що вміємо, ми покажемо»
<i>або</i>		
Учні готують доповідь про істотні характеристики професії	і	Учні готують інсценівку істотних характеристик професії
<i>або</i>		
Учні заучують напам'ять вірш про професію	і	Учні самі складають вірш про професію

6. У більшості випадків профорієнтаційна інформація є для учнів новою й вимагає роз'яснення й часу на засвоєння. Тому необхідно на одному заході розкривати один аспект теми й не перевантажувати його цілями й завданнями.

7. Увесь матеріал заходу повинен викладатися на доступному учням мові. Слід уникати професійного сленгу й складних термінів.
8. Засвоєнню інформації буде сприяти виконання учнями попередньо отриманого завдання, пов'язаного з темою заходу. Чим старше учні, тим більше уваги потрібно приділяти їхній самостійній попередній підготовці матеріалу.
9. Закріпленню результату заходу буде сприяти те, що учні зможуть «взяти із собою»: результати діагностики, малюнок, домашнє завдання, нагорода, диплом, інформаційний буклет, візитка й т.п.
10. Застосування графічних та художніх методик вимагає значних тимчасових витрат.
11. При проведенні профорієнтаційних екскурсій слід не відхилятися від їхньої основної мети - показу істотних характеристик професії, умов праці фахівців.
12. При відвідуванні масових заходів – виставок, ярмарків і т.п. – необхідно роз'яснити учням їхній загальний зміст, націлити на усвідомлене сприйняття.
13. За інших рівних умов слід віддавати перевагу заходам, проведеним поза стінами навчального кабінету (зокрема, екскурсіям), і заходам за участю запрошених фахівців (наприклад, працівник - представник професії або спеціальності, лікар-профпатолог, фахівець Центру зайнятості населення, фахівець Центру профорієнтації й психологічної підтримки населення, профорієнтатори-волонтери установ професійної освіти й ін.). В таких випадках спрацьовує ефект новизни, ефект наочності, ефект практичної діяльності, ефект статусності/авторитетності, що виявляє значний позитивний вплив на учнів.
14. По можливості потрібно збільшувати частку спільної діяльності учнів. Важливо пам'ятати, що на ступінь залучення учнів у групову роботу сильно впливає їхнє розташування в просторі приміщення.

При класичній схемі розташування учнів у кабінеті кожний з них здатний взаємодіяти переважно з педагогом, тільки з ним він може мати повноформатний візуальний і мовний контакт. Такий варіант розміщення учнів не припускає їхньої активної взаємодії.

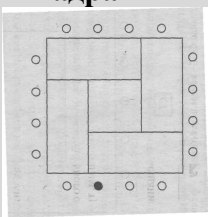
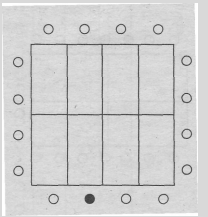
Для організації повноцінної спільної діяльності учнів краще вдатися до іншого їхнього взаємного розташування.

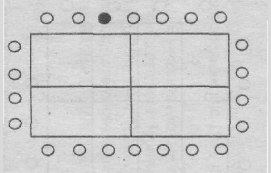
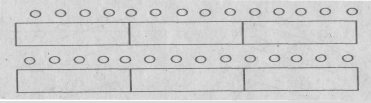
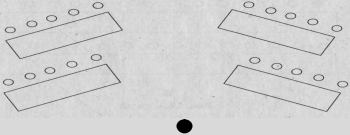

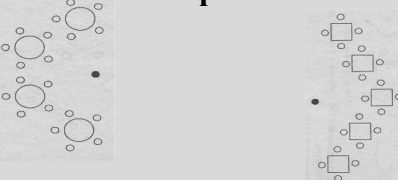
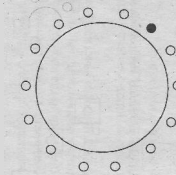
Вибір оптимального для конкретної групи розташування буде залежати від:

- мети й характеру проведеного заходу;
- кількості учасників;
- наявності необхідного устаткування.

Різні схеми розміщення учнів мають свої переваги й недоліки, з якими можна ознайомитися в нижчеподаній таблиці:

○ - учасники, ● - ведучий.

Схема розташування	Переваги використання	Обмеження використання
Квадрат	Усі місця сприймаються рівними за статусом. Застосовувати для великої кількості учасників	Важко втримувати контакт очима з усіма учасниками. Непридатний для неформальної взаємодії
«Суцільний» квадрат	Збільшує залучення учасників у процес групової роботи	Непридатний для неформальної взаємодії. Для ефективного застосування потрібно великий простір

Прямокутник	Дозволяє розмістити велика кількість учасників	Труднощі огляду. Короткі сторони прямокутника створюють «позицію влади», що може привести до положення нерівності учасників
Ряди	Офіційність	Труднощі огляду. Знижує залучення учасників у процес роботи
«Ялинка»	Дозволяє взаємодіяти між «столами» і «рядами». Створення «командного» почуття	Може привести до протистояння, виникнення змагального настрою
U-Образне й V-образне розташування	Дозволяє педагогові пересуватися усередині групи, давати індивідуальні консультації й рекомендації	Підходить тільки для малих і середніх груп
«Бістро»	Підходить для взаємодіяти неформальної взаємодії, для ситуацій, коли за столами вирішуються різні завдання	Можуть виникнути труднощі з контролювання діяльності груп. Не підходить для програм, що вимагають контакту очей всіх учасників
Круглий стіл	Рівність усіх учасників. Гарний огляд. Високий рівень залучення	Відсутність явного лідера. Для ефективного застосування потрібно великий простір

Форми й методи проведення заходу з **урахуванням вікових особливостей** повинні сприяти:

- у початкових класах - роз'ясненню значимості різних професій (спеціальностей) у житті суспільства;
- у середніх класах – роз'ясненню того, як матеріал окремих навчальних предметів і володіння навичками його застосування можна буде застосувати в різних видах трудової діяльності;
- у старших класах - диференціації основних професій (спеціальностей) відповідно до інтересів, схильностей і здатностями учня.

Важливо пам'ятати, що вік учнів не є твердим обмежником у виборі форм і методів проведення профорієнтаційних заходів. Творчий підхід, досвід і бажання педпрацівника/психолога дозволять перетворити ідею в цікавий і змістовний захід.

V. Особливості використання дидактичного матеріалу та технічного оснащення

Успішність профорієнтаційного заходу багато в чому залежить від того, які роздаткові матеріали і устаткування будуть використані.

Інформація, представлена в наочній формі, має приблизно в 4 рази могутніший навчальний ефект. Тому грамотне застосування засобів візуальної підтримки сприяє збільшенню ступеня збереження отриманої інформації учнями аж до 95%.

Використання візуальних засобів підкріплення буде однозначно виграшним у наступних ситуаціях:

1. Предмет викладу дуже складний або стосується абстрактних питань.
2. Існує необхідність порівнянь або показу системи взаємозв'язків.
3. Тема містить статистичні дані.
4. Необхідно забезпечити підкріплення слів для запам'ятовування.
5. Необхідно підтримати або підсилити зацікавленість групи.

Для ефективного використання засобів візуальної підтримки необхідно пам'ятати, що вони є тільки **доповненням до слів** виступаючого, але ніяк не їхнім заміником. Устаткування – усього лише засіб для посилення або підтвердження інформації, що викладається.

Розробка й застосування мультимедійної презентації обґрунтоване тільки в тому випадку, якщо виникає необхідність передачі інформації візуального типу (фотографії, картини, схеми, діаграми, графіки, таблиці та ін.). Слайди мультимедійної презентації ні в якій разі не повинні містити великі текстові блоки, що дублюють мову виступаючого.

Різні види візуального супроводу мають свої переваги і недоліки, з якими можна ознайомитися в нижчеподаній таблиці.

Засіб візуальної підтримки	Переваги використання	Обмеження використання
Фліп-Чарт	Простота використання. Написане залишається на очах. Можливість різноманітного застосування. Можливість завчасної підготовки. Можливість групової роботи.	Незручність для швидкого запису й коректування. Громіздкість і незручність переміщення. Використовується в групах до 30 учасників.
«Біла дошка»	Простота використання. Простота внесення виправлень. Можливість застосування різних кольорів.	Необхідність використання спеціальних маркерів. Світлові відблиски. Записи стираються без можливості відновлення.
Слайди	Портативність. Стимулює інтерес. Може використовуватися в групах будь-якого розміру.	Вимагає затемнення приміщення.
Модель фізичного об'єкта (макет, манекен і т.п.)	Простота в застосуванні. Допомогає засвоїти поняття такі що важко пояснити при абстрактному розгляді	Може відволікати увагу групи від завдань навчання. Вимагає часу на підготовку моделі.
Відеоапаратура (Dvd-Плеєр, відеомагнітофон...)	Простота сприйняття матеріалу. Інформативність. Швидке запам'ятовування. Найкраще застосування – у групі з 10-20 людей.	Не завжди доречні. Фінансово витратні. Відеозйомка може підвищити тривожність учасників.

Залежно від вікових та психологічних особливостей учнів як роздаткові матеріали і устаткування можна запропонувати:

- фотографії, малюнки із зображенням людей різних професій, знарядь і засобів праці;
- картки для гри «Домалюй»;
- кросворди профорієнтаційної тематики;
- бланки профорієнтаційних опитувальників і анкет;
- форму одягу й знаряддя праці представників різних професій;
- перелік і опис підприємств регіону – потенційних роботодавців;
- пам'ятки по працевлаштуванню, по техніці співбесіди, по адаптації на робочому місці й т.п.;
- довідник «Куди піти вчитися»;
- добірку трудових біографій відомих успішних людей;
- картки із професіограмами;
- заздалегідь підготовлені схеми, діаграми, таблиці;
- спеціальні періодичні видання (наприклад, «Робота для вас», «Бюлетень вакансій» і т.п.);
- добірки прислів'їв і приказок, що відбивають соціальну цінність праці, принципи ефективної організації праці, ідею взаємовідповідності вимог професії людини.?
- добірки афоризмів, крилатих фраз і висловів про працю.
- добірки загадок про професії.

Прислів'я й приказки, афоризми і вірші подібного роду можна знайти, зокрема, у мережі Інтернет, наприклад, на сайтах:

- 1.«Українські традиції» <http://www.tradition.org.ua>;
- 2.«Інформаційно-розважальний портал» <http://www.bashtanka.info>;
- 3.«Шкільна бібліотека» <http://www.tvori.com.ua>;
4. «Вікіцитати» <http://www.wikiguote.org>.

При доборі роздаткового матеріалу, особливо такого, як вірші, афоризми, загадки, необхідно бути дуже уважними й критичними до їхнього змісту, враховувати **загальні принципи їх використання**:

1. Запропонований матеріал повинен відповідати заявленій меті, сприяти її досягненню. Сам по собі цікавий, яскравий матеріал у результаті необґрунтованого застосування на конкретному заході може порушити його логічність, привести до порожньої втрати часу, погіршити емоційний настрій учнів.
2. До підготовки й розробки роздаткового матеріалу необхідно активно залучати учнів, тим самим організувати спільну діяльність, реалізуючи принцип активності й залучення.
3. Доречне використання загадок, віршів, прислів'їв поживляє атмосферу заходу навіть для учнів старшого віку.
4. Дитячі загадки про професії по своєму змісту найчастіше орієнтовані на дошкільників і молодших школярів. Тому необхідно стежити, щоб або всі слова, які використані в загадці, були доступні розумінню учнів, або роз'яснити значення незрозумілих слів. Але в останньому випадку губиться дидактичний зміст загадки.
5. В силу необхідності римування малої кількості строф у загадці не завжди вдається відобразити істотні сторони професії, тому бажане не використовувати в цій якості матеріал, який автором створений як вірш.
6. Якщо в якості завдання учням пропонується закінчити вірш або загадку словом-римою, то ця рима повинна бути однозначною.
7. При доборі матеріалу необхідно керуватися принципом гуманізму й уникати негатива в змісті.
8. При доборі віршів необхідно пам'ятати, що практично всі вони створювалися поетами радянського часу (тобто в минулім столітті) і мають виражену ідейну спрямованість, не завжди актуальну для сучасних учнів. В профорієнтаційній діяльності в якості ілюстрації або епіграфа часто використовуються уривки з вірша В.Маяковського «Ким бути?». Для адекватного використання цього добутку педагогові необхідно самому уважно прочитати його повний варіант, звернувши увагу на умови, що змінилися, засоби й знаряддя праці названих у ньому професій. Вірша подібного роду доречно використовувати при розгляді історичного аспекту розвитку професій або для ілюстрації складностей окреслення області «Прагну» у формулі вибору професії.

Метою/завданням профорієнтаційного заходу може бути діагностика професійних інтересів, здібностей, схильностей учнів, їхніх особистісних якостей. Деякі види діагностики не вимагають спеціальної підготовки для проведення й інтерпретації результатів (мається на увазі психологічна освіта) і досить прості в обробці, тому педагог може провести їх і дати інтерпретацію результатів самостійно.

До таких методик можна віднести, такі, як:

- Методика «Диференційно-діагностичний опитувач» (ДДО) Е.А. Клімова;
- Методика діагностики «перешкод» у встановленні емоційних контактів В.В. Бойко;
- Методика вивчення відношення до навчальних предметів Г.Н. Казанцевої;
- Модифікований варіант методики «Інтелектуальна лабільність» для підлітків і юнацтва;
- Тест-опитувальник Г.Айзенка, адаптація А.Г.Шмельова;
- Методика діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки К. Томаса, адаптація Н. В. Гришина;
- Методика «Мотиви вибору професії».

Методика, що відбираються педагогом для самостійного проведення, повинні бути досить компактними (20-40 питань/тверджень), прості в обробці, доступні в інтерпретації результатів.

Перед проведенням методик необхідно роз'яснити учням мету дослідження, показати їм практичне значення майбутніх результатів.

Важливо пам'ятати, що психологічні діагностичні методики дозволять учням одержати чимало корисних відомостей про себе, але їх результати не слід розцінювати як «остаточний вирок». Для серйозної оцінки особистості учня необхідно звернутися до спеціаліста-профконсультанта.

Професійне виховання, як важливе явище суспільного життя, здавна стало провідною функцією людського суспільства. Щоб формувати професійну культуру учнів, недостатньо забезпечення умов для опанування системою знань і вмінь, включення в навчально-виховну діяльність, необхідно виховувати ціннісне ставлення до художньої культури та мистецтва через проведення різноманітних виховних (профорієнтаційних) заходів. Важливе значення у виховній роботі має не лише сам захід, але й підготовка до нього. Добір матеріалу для будь – яких заходів складний і суперечливий. Адже в масовій аудиторії можуть бути люди з різними особистісними утвореннями, віком, соціальним станом, культурним рівнем розвитку. Одні вимагають високої якості заходу, інші про це не задумуються, тому потрібно задовольнити смаки представників і низького і високого рівня підготовки, треба дати матеріал, що виконує прості і більш складні педагогічні функції.

VI. Технологія написання сценарію профорієнтаційного заходу

Зосередимо увагу проведення виховних (профорієнтаційних) заходів, які набувають дедалі більшого суспільно – корисного значення. Тому для більш активного спілкування в професійно – технічних навчальних закладах проводяться різноманітні свята, фестивалі, концерти, конкурси, тематичні вечори. Адже такі заходи включають в себе яскраво виражені елементи самопізнання, знайомства, професійного визначення, відпочинку та розваг.

Процес підготовки до проведення заходу при вмілій організації стає виховним моментом, тому одне з найважливіших місць в підготовці профорієнтаційного заходу потрібно приділяти написанню сценарію.

Сценарій заходу в будь – якому різновиді має два аспекти – художній та психолого-педагогічний, які програмують не лише побудову матеріалу, але й вплив на учасників, їх реакцію та поведінку. Адже саме психолого – педагогічний вплив сценарію ігнорують або не враховують організатори заходу, забезпечуючи себе тим самим на невдачу.

Сценарій – це підібрана літературно–режисерська розробка змісту театралізованого святкового дійства. Зазвичай сценарій в суворій послідовності викладає все, що буде проходити на заході, розкриває тему, показує авторські переходи від однієї частини дії до іншої, наводиться орієнтовний напрямок усіх імпровізаційних виступів та інших акцій. У сценарій вводиться художні твори, які будуть використані, чи уривки з них; у ньому передбачаються засоби активізації учасників, плануються оформлення та спеціальне обладнання приміщення.

Робота над сценарієм розпочинається з чіткого визначення теми та ідеї майбутнього сценарію, які тісно взаємопов'язані, але різняться одна від одної.

Тема – це коло життєвих явищ, відібраних і висвітлених автором сценарію, або це те, про автор хоче розповісти учасникам справи.

Ідея – це основна думка, оцінка подій, про які йдеться в сценарії, те, заради чого автор хоче розповісти учасникам про щось. Зазвичай, помилка тих хто працює над сценарієм полягає в тому, що вони нерідко намагаються подати ідею в готовому вигляді з початку дійства.

Творча задача автора сценарію полягає в тому, щоб розбудити активне сприйняття дії, заставити кожного підключитися в дію та самому осмислити ідею, знайти лінію **сюжету** - основного розвитку подій або послідовності подій.

Розвиток сюжету в сценарії неможливий без визначення і розробки **конфлікту**, тобто основного для розвитку подій зіткнення інтересів, поглядів, прагнень. Не потрібно конфлікт розуміти однозначно та прямолінійно.

Наступний крок – продумування композиції, тобто реалізація сюжету та конфлікту у сценічній дії, яка розвивається. **Композиція** є організацією дії, а значить вимагає відповідного логічного розміщення матеріалу в ході сценарію. Композиція сценарію включає в себе: експозицію, зав'язку, розвиток дії, кульмінацію і розв'язку.

Експозиція – це коротка розповідь про події, які передували виникненню конфлікту, що його викликали. Зазвичай, експозиція переростає у **зав'язку**. Експозиція і зав'язка мають бути чіткими, лаконічними. Вони несуть велике психологічне навантаження, готують до сприйняття дії. За своєю формою експозиція - зав'язка можуть бути надзвичайно різноманітними за формою вираження: віршова заставка, пісня, сценка з п'єси, фрагмент кінофільму, театралізована хода.

Велику увагу потрібно приділити роботі над віршованою заставкою, якщо це невеликий за розміром вірш, епіграма, байка, адже мініатюра вважається важким видом мистецтва для виконання. Під час виконання мініатюри, для підсилення емоційного сприйняття, можливе залучення різноманітних технічних засобів: музичного супроводу, відповідного освітлення, незначного реквізиту але які б відповідали основному задуму заходу.

Розвиток дії у сценарії підпорядковується наступним вимогам, які мають як мистецьке, так і психолого – педагогічне значення:

1. Суворі логічність у побудові та розвитку теми. Кожен епізод сценарію має бути логічно зумовлений і пов'язаний смисловими містками з попереднім та наступними. Однак потрібно відмітити, що логічність зовсім не обов'язково повинна означати хронологічну послідовність.

2. Завершеність кожного епізоду. Сценарій завжди складається з епізодів. Кожен з них має внутрішню логіку побудови і повинен бути обов'язково завершеним, перш ніж почнеться наступний. Кожен епізод – це сценарій в мініатюрі.

3. Органічний зв'язок епізодів. Особливості драматургії масових заходів такі, що вони вимагають не лише завершеності епізодів, але й їх внутрішнього монтажу в сценаріях. Він необхідний для того, щоб сценарій не розпався на окремі частини, щоб художні твори не виглядали вставними номерами, а усні виступи не перегукувалися лише один з одним.

Задана експозицією – зав'язкою дія розвивається із наростаючою силою до **кульмінації**, а потім йде до **розв'язки**. **Фінал** заключає в собі особливе навантаження, бо є найбільш зручним моментом для максимального вияву активності учасників масового заходу.

Для того, щоб зацікавити учнівську молодь заходом, який має профорієнтаційну функцію, потрібно розробити ряд концертних номерів або невелику концертну програму яка буде відповідати тематиці заходу.

Складання програми концерту - це пошук оптимальної послідовності різних психологічних установок аудиторії на сприймання певних творів.

Важливим кроком під час роботи над сценарієм може бути залучення до роботи учнів, для того, щоб вони відчули свою значимість у суспільному житті закладу, проявляли та розвивали свої творчі здібності. Ідеї подані учнями не потрібно піддавати відразу критиці, а відшукати спільну думку, заохотити учнів для подальшої роботи, адже це є один із етапів виховної роботи. В учнів, які приймають активну участь в такій роботі, будуть розвиватися здібності аналізувати різноманітні заходи не лише за зовнішньою оболонкою, але й вдумуватися в суть заходу. Вдало розроблений сценарій – це зацікавленість в роботі як учасників, так і глядачів, враховуючи вікові особливості учнів професійно – технічних навчальних закладів, їх інтереси.

Вірно продуманий та написаний сценарій слугує основним завдатком вдалого проведення заходу, тому з технологією написання сценарію потрібно ретельно ознайомитися організатору для вдалого втілення заходу. Кожен педагог повинен бути також організатором, тому залучення до цієї справи учнівської молоді дуже важливий фактор навчально-виховної роботи. Організатор допомагає учням відчути і зрозуміти специфіку акторської і режисерської творчості; навчати працювати учнів з музичним та поетичним матеріалом, поєднувати поезію, прозу, музику, пластику, звук, світло в єдине ціле. Під час такої роботи розширюється кругозір учнів у різних видах мистецтва.

VII. Вимоги до письмового оформлення сценарію профорієнтаційного заходу

Титульна сторінка сценарію оформлюється у послідовності:

- назва навчального закладу, його логотип, герб, емблема;
- тема або назва виховного заходу;
- форма проведення виховного заходу;
- прізвище, ім'я та по батькові автора, його посада та місце роботи, район;
- дата та місце укладання сценарію.

Якщо сценарій є авторською, оригінальною розробкою (у ній немає чужих текстів), то на титульному аркуші вказують: „Автор сценарію: *прізвище, ім'я, по батькові*”, списку літератури не подають. Якщо сценарій має компілятивний (з різних готових матеріалів компонувався необхідний) або комбінований (є доробки автора та використаний матеріал інших авторів) характер, слід писати „Сценарій підготував (підготувала): *прізвище, ім'я, по батькові*”. Якщо над сценарієм працювала творча група, то слід назвати прізвища, імена та по батькові всіх авторів. За умови використання

компілятивного та комбінованого методів роботи над сценарієм, після викладу його змісту **обов'язково** потрібно подати перелік використаної літератури, щоб уникнути плагіату.

Текст сценарію має бути викладений без помилок. Вимоги до комп'ютерного набору: шрифт – TimesNewRoman, розмір шрифту – 14, інтервал – 1,0.

Текст, у якому йде мова про дії ведучих та учасників заходу, подається посередині рядка й виділяється курсивом, наприклад: *Звучить лірична мелодія*, крапка не ставиться. Зліва жирним шрифтом вказують дійових осіб, наприклад: **Ведуча:**, справа – текст їхніх слів.

Текст сценарію має бути викладений за таким алгоритмом:

1. Вказати форму проведення заходу та його тему (наприклад: *Урочисте відкриття декади робітничих професій «В твоїй професії - твоє майбутнє»*).

2. Вказати адресність, тобто – для учнів якої вікової категорії призначена справа, наприклад: *для учнів 5-6 класів; для молодших школярів; для старшокласників*.

3. Вказати мету проведення: навчальну чи пізнавальну, розвиваючу, виховну, наприклад: *З метою розширення інформації про робітничі професії, підвищення якості профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді і мотивації до професійної діяльності, створення умов до свідомого вибору конкретної робітничої професії, підняття престижу суспільно-значимих робітничих професій та набуття адекватного практичного досвіду*.

4. Вказати наочне оформлення, його зміст, кількість, наприклад:

- плакат „В твоїй професії - твоє майбутнє ” розміщено на сцені актовій зали,
- виставка стіннівок розміщена на стінах актовій зали,
- виставка творчих та дипломних робіт учнів та випускників в холі 1 поверху учбового корпусу,
- виставка технічної та прикладної творчості, рекламна продукція в холі 1 поверху учбового корпусу,
- відео-презентації професій супроводжують виступи агітбригад (кількість відповідна до презентацій кожного ПТНЗ),
- надувні кульки (15 штук),
- букети квітів (3 штук),
- вишиті рушники (6 штук),
- експонати музею ПТНЗ, оснащення кабінетів із спец предметів, майстерень виробничого навчання,
- оснащення кабінету практичного психолога.

5. Музичне оформлення передбачає перелік музичних творів та зазначення їх авторів, наприклад: „Вальс квітів ” П.І.Чайковського, „Пісня про рушник ”: музика Г.Майбороди, слова А.Малишка.

6. Обладнання включає усі технічні та інші засоби, необхідні для проведення виховної справи, наприклад: *магнітофон, акустична система, мікрофон, телевізор, проектор, декорації, стелаж для виставки, мольберти, трибуна, музичні інструменти, вази для квітів тощо*.

7. Окремо вказують різного роду реквізит та аксесуари для проведення заходу, наприклад: *робочий одяг за професіями, склянки, ложки, мотузки, маски, пов'язки для очей, дрібні предмети, таці, нитки, клаптики тканини, пластмасові пляшки, макети робочих інструментів та обладнання, гітара, колекція одягу, тощо*.

8. Сценарій виховного заходу (свята, ігрової програми, турніру, усного журналу, години спілкування тощо) викладається детально в такій послідовності:

- вступ (визначається актуальність теми, мотивується діяльність),
- основна частина (її зміст спрямований на реалізацію визначених педагогічних завдань, передбачає залучення учнів до різних видів діяльності),
- заключна частина (підведення підсумків, допомагає з'ясувати рівень розуміння й усвідомлення основних ідей справи).

У ході сценарію слід виділити всі види роботи (розповідь, інтерв'ю, демонстрація, перегляд фрагментів фільму, гра, бесіда, прослуховування музичних творів) й детально їх описати.

Якщо виконується пісня, вірш чи прозовий твір – слід подати їх повний текст.

Якщо проводиться гра, потрібно вказати завдання її учасникам, правила та умови проведення.

Якщо письмове оформлення є детальним, то на початку викладу посередині робиться запис: „Хід свята (ігрової програми тощо)”, якщо подається розгорнутий план проведення виховної

справи (наприклад, не можна наперед передбачити, які потрібно буде вводити коментарі в ході інтелектуальної гри, екскурсії чи вікторини), то слід записати: „План проведення інтелектуальної гри”. Не детальний план проведення будь-якої справи педагогом записується за умови, якщо він вільно володіє матеріалом і немає потреби у детальному викладі.

9. Перелік літератури подають згідно вимог.

Наприклад:

1. Батицький М.В. Музична мозаїка: Музично-дидактичні ігри. – К.: Музична Україна, 1990. – 80 с.
2. 6. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Дозвіллєзнавство: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
3. Генкин Д. М. Массовые праздники – М.: Просвещение, 1968. – с.
4. Передній Г., Карпенко Т. У світі звуків і слів: Цікаві завдання з фонетики, лексикології і словотвору. – К.: Богдана, 1998. – 399 с.

Подаючи досвід виховної роботи на обласну педагогічну виставку, науково-методичну раду, обласні та всеукраїнські конкурси, слід подавати розгорнуті сценарії всіх виховних заходів (додаток).

VIII. Аналіз результативності проведення масового заходу

Важливою умовою відточування професійної майстерності є **аналіз** (або самоаналіз), який бажано проводити після кожного проведеного заходу. Його **мета** - сприяння підвищенню ефективності виховного заходу й виховного процесу в цілому, усунення зауважень та недоліків, впровадження інноваційних форм і методів проведення заходів, розширення вікового цензу як глядачів так і для учасників .

Аналіз заходу (з докладними поясненнями) ми пропонуємо проводити за наступною схемою:

1. **Тема, назва заходу.**
2. **Мет**и (освітня, виховна, розвивальна).
3. **Системність.** Місце даного заходу в системі занять виховного характеру: *одноразове системне; стихійне, планове; вставне узагальнююче, підсумкове.*
4. **Місце проведення** (*кабінет, актов*а зала, загальноосвітня середня школа, будинок культури, приміщення рай-обладміністрації, майданчик, парк культури тощо).
5. **Учасники** (*кількість, склад – учні ПТНЗ, школярі (їх вік), учителі, батьки, соціальні партнери тощо*).
6. **Хто проводить** (*бібліотекар, педагог, інший фахівець*).
7. **Форма** (*вікторина, виступ агітбригади, конкурс, гра, бесіда, майстер-клас і т.д.*).
8. **Тип** (*одержання нової інформації, узагальнення й систематизація, перевірка знань, творче застосування знань, комбінований, тощо*).
9. **Методи** (*способи досягнення мети: наочний, репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, діалогічний, монологічний, словесний, показовий, частково-дослідницький, евристичний, тощо*).
10. **Якість підготовки й проведення:**
 - ✓ Наявність плану, тез, сценарію, епіграфа, гасла.
 - ✓ Використання дидактичного й роздавального матеріалу, посібників.
 - ✓ Ефективне використання бібліотечного апарата.
 - ✓ Використання активних і ігрових форм, оригінальність завдань.
 - ✓ Творчі педагогічні знахідки.
 - ✓ Використання освітнього Інтернет-середовища.
 - ✓ Володіння матеріалом, методикою проведення заходу.
 - ✓ Професіоналізм і ерудиція бібліотекаря, доступність викладу матеріалу.
 - ✓ Педагогічний такт і комунікабельність у спілкуванні з учасниками, емоційна атмосфера.
 - ✓ Ступінь активності учасників при виконанні завдань, відповідей на запитання.
 - ✓ Відповідність змісту, інформативності й обсягу матеріалу освітньо-виховній програмі, віку, рівню підготовленості учасників.
11. **Оформлення, наочність:** *плакати, таблиці, ілюстрації, малюнки дітей, портрети, фотографії, табло, карти.*

12. **Устаткування, технічні засоби:** виставка творчих робіт, стіннівок, книг, стенд, екран, предмети меблів; аудіо, відео, комп'ютер, проектор, фотоапарат, мікрофон, реквізити, тощо.
13. **Організація засвоєння отриманої інформації:** робота із книгою, слухання й запам'ятовування із застосуванням технічних засобів; індивідуальна, парна, групова, фронтальна робота.
14. **Взаємозв'язок** мети, змісту, форми, методів, приймань і результату.
15. **Підсумки.** Чи досягнуто результату (мети). Відгуки учасників та глядачів про проведений захід.
16. **Самоаналіз.** Виявлення результативності проведеного заходу (виявити вдалі й невдалі моменти). Ціль його – сприяти ефективності наступних заходів. Самоаналіз можна зробити за схемою аналізу заходу, але в дуже скороченій формі.

ІХ. Оцінка ефективності профорієнтаційного заходу

Проведений профорієнтаційний захід необхідно проаналізувати на предмет його ефективності, тобто потрібно зрозуміти, чи досягнуті поставлені мети й очікувані результати, і визначити практичну цінність заходу – придбання знань і навичок, що сприяють усвідомленому вибору професії й ефективній поведінці на ринку праці.

Результати оцінки ефективності заходи важливі для вдосконалювання його програми й для подальшого планування профорієнтаційної роботи в цілому. Ефективність окремого заходу значно зростає, якщо воно є логічним продовженням попередньої роботи. Тому так важливо вести системну профорієнтаційну роботу.

Методики й критерії оцінки необхідно розробити заздалегідь. Оцінювати можна як захід у цілому, так і його окремі частини й аспекти.

Оцінити ефективність заходу можна, наприклад, по моделі Д.Киркпатрика, згідно з якою оцінка проводиться на декількох рівнях:

1. Рівень безпосередніх вражень.

На цьому рівні фіксуються *суб'єктивні думки, судження й оцінки* учасників заходу – їх емоційний стан, інтерес, увага, їх думка про корисність, рівень складності матеріалу й завдань. Оцінку на цьому рівні має сенс проводити відразу по завершенню заходу.

Для вивчення суб'єктивних оцінок учасників заходи використовуються такі методи одержання зворотному зв'язка, як:

- **опитування.** Проводиться у формі інтерв'ю, групового обговорення, дискусії. При груповім обговоренні, як правило, задається *схема/структура* відкликання – вказується, на які моменти потрібно звернути увагу при оцінці.

Наприклад:

учасникам пропонується визначити:

- саме яскраве враження від заходу;
- що корисного для себе ви винесли;
- висновки, який ви для себе зробили й т.п.

- **анкетування.** Учасники заповнюють заздалегідь підготовлену *оцінну анкету* (зразок див. у Додатку), у яку включений стандартизований набір питань. За допомогою анкети можна оперативно оцінити перше враження від заходу, викликаний інтерес, якість змісту, корисність набутих знань і навичок і т.п.

- **колаж.** Учасникам пропонується, використовуючи знімки, ілюстрації зі старих журналів, листівки й інші візуальні матеріали, зробити колаж. Тему для нього задає педагог або самі учасники.

Наприклад:

- «Цього я ніколи не забуду...»;
- «Це дуже важливо для побудови моєї професійної кар'єри...»;
- «Що я довідався й чому навчився...».

У процесі роботи над колажем учасники самостійно згадують увесь захід і тим самим закріплюють отримані знання, виробляють до них усвідомлене відношення, розуміють їхню практичну цінність.

При роботі над колажем більшу групу краще розбити на кілька підгруп.

- **мішень («дартс»)**. Гарний спосіб візуалізувати оцінки (і індивідуальні, і особливо – групові). Оцінна шкала зображується на дошці, фліп-чарте або аркуші ватману у вигляді концентричних кіл – «мішені». Кожному колу мішені зіставлений бал оцінки. Мішень розбивається на сектори, що представляють усі розглянуті параметри: задоволеність формою подачі матеріалу, практичність матеріалу, доступність для розуміння, інформативність, актуальність і т.п. Кожний учасник оцінює захід, відзначаючи на мішені бали, що відповідають його оцінці кожного параметра. Можна використовувати справжню мішень для гри в «дартс», на яку учасники зможуть наклеювати кольорові стікери.

Ця методика експрес-оцінки досить ефективна тоді, коли на підведення підсумків залишається мало часу.

2. Рівень засвоєння.

На цьому рівні оцінюється, наскільки *удосконалилися* знання, *розвилися* вміння й *змінилися* установки учасників.

Оцінити, що відбулися зміни, можна тільки в порівнянні з вихідним рівнем знань, умінь і установок. Тому так важливо ще на етапі підготовки програми заходу паралельно розробити й чіткі методи виміру результатів.

На цьому етапі традиційно використовуються такі методи оцінки, як поведінкові тести, тематичні опитувачі, контрольні вправи, спостереження і т.д. Необхідно оцінювати індивідуальний прогрес учасників.

3. Рівень поведінки.

На даному рівні оцінюються практичні результати заходу: *використовуються/ чи реалізуються* придбані учасниками знання, уміння й установки в життєвих ситуаціях (на відміну від навчальних) і *наскільки* ефективно вони використовуються.

На даному етапі можна застосувати такі методи, як структуроване спостереження, ведення самозвітів і т.д.

При переході від рівня до рівня процес оцінки стає більш важким і вимагає більших тимчасових витрат. Тому на практиці найчастіше використовується оцінка заходу на рівні безпосередніх вражень (сподобалося/не сподобалося, було цікаве/не цікаво, корисно/даремно й т.п.). Оцінка на більш високому рівні практично не використовується.

Ефективність проведеного заходу підтверджується й досягненням запланованих результатів.

Основними результатами профорієнтаційного заходу або профорієнтаційної роботи в цілому є:

- підвищення рівня поінформованості учнів про світ професій і ефективній поведінці на ринку праці. Тут важливо враховувати який рівень знань про світ професії й регіональному ринку праці був в учнів до заходу/комплексу заходів і як він змінився після проведеної роботи.

Наприклад:

- до заходу учень називав 10 професій, після - 20;
- до заходу міг розповісти про зміст 5 професій, після – 10 і т.п.;
- підвищення рівня знань учнів про свої професійні інтереси, здатності й особистісних особливостях. Тут важливо враховувати, який рівень вистав був в учнів до заходу/комплексу заходів і як він змінився після проведеної роботи, і звернути увагу на адекватність цих вистав;
- збільшення кількості учнів, мають обґрунтований індивідуально-професійний план;
- збільшення кількості учнів, мають обґрунтовані запасні варіанти вибору професії;
- збільшення кількості учнів, мають конкретну професійну мету;
- і ін.

У цілому, оцінка ефективності профорієнтаційного заходу має незаперечні складності, викликані тими фактами, що неможливо швидко й вірогідно одержано відповіді на запитання, наскільки вибір, зроблений особистістю, що самовизначається або опановує, був правильний, оскільки головні критерії оцінки тут виступає саме людське життя.

Висновок

Питання професійного вибору встає перед кожною людиною неодноразово. Віра в міф про єдиний правильний професійний шлях, вибір професійного поприща на все життя може сильно ускладнити процес професійного самовизначення молодої людини, посіяти страх «не зробити», «не влаштуватися», «втратити час». Отже, доросла людина, що займається профорієнтаційною діяльністю, повинна завжди пам'ятати, що важливо не тільки допомогти, але й не нашкодити своїми діями складному процесу професійного самовизначення своїх підопічних. Позитивний ефект від подібної діяльності можливий тільки в тому випадку, якщо дорослий сам добре розбирається в питаннях профорієнтаційного характеру. Тому важливо підвищувати власну компетентність, приділяти час самоосвіті, саморозвитку в області профорієнтації.

Інформаційні джерела з питань підготовки сценарію профорієнтаційного заходу

1. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Дозвіллезнавство: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
2. Генкин Д. М. Массовые праздники – М.: Просвещение, 1968. – с.102.
3. Зайцев В. П. Режисюра естради та масових видовищ. – К.: Дакор, 2003. – 304 с.
4. Петренко Я. Зрілість вже прийшла до нас: Сценарій свята повноліття // Шкільний світ. – Вересень 2003. – №34. – С.10.
5. Сборник профориентационных игр, викторин, конкурсов в помощь профконсультанту для проведения профориентационных мероприятий: Методическое пособие / Автор-составитель А. К. Лукина; Краснояр. гос. ун-т. – Красноярск, 2004 (экспресс-издание).
6. Сценарий профориентационного мероприятия: от идеи к проведению/ Методическое пособие – Самара: Изд-во ЦПО, 2010. – 59 с.
7. Формування здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т.В. Бондар, О.Г. Карпенко, Д.М. Дикова-Фаворська та ін.. – К.: Укр. ін.-т соц. дослідж., 2005. – 115с.
8. Яременко Н.В. Вимоги до письмового оформлення сценарію виховної справи //Інформаційно-методичний збірник: Спеціалізоване педагогічне видання головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. – Листопад 2007. – №12 (86). – С. 70-72.
9. Яременко Н. В. Дозвіллезнавств: Навчальний посібник. – Фастів: Поліфаст, 2007. – 460 с.

Додаток 1

Приклад плану підготовки та проведення відкритого заключного заходу декади робітничих професій сільськогосподарської галузі

Дата проведення: 9 листопада 2012 року.

Місце проведення: Ордена «Знак Пошани» Вище професійне училище № 75 (Дніпропетровська обл., Покровський р-н, с. Олександрівка, вул.Шкільна, 10).

Час проведення: 11.00 – 13.30

Учасники: навчально-методичний центр профтехосвіти у Дніпропетровській області, професійно-технічні навчальні заклади (Вище професійне училище №75, Мироліубівській аграрний професійний ліцей, професійно-технічне училище №74, Межівське професійно-технічне училище №74), педпрацівники та учні ЗОШ Покровського району (9-11 класи), обласний центр зайнятості, соціальні партнери.

№	Зміст роботи	Терміни	Виконавець
1.	Підготовка сценарію закриття декади робітничих професій	До 02.11.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО
2.	Робоча зустріч з учасниками заходу по обговоренню програми його проведення	01.11.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО, ПТНЗ, обласний ЦЗ
3.	Визначення ведучого заходу	До 07.11.12	Чебанко О.М., директор ВПУ-75
4.	Підготовка майданчиків, актові зали, забезпечення відеотехнікою, мікрофонами, посилювачами	До 23.03.12	Чебанко О.М., директор ВПУ-75
5.	Запрошення до участі в заході ПТНЗ	До 18.10.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО
6.	Запрошення представників ГУОН, гостей заходу	До 02.11.2012	Василиненко В.М., директор НМЦ ПТО
7.	Запрошення ЗМІ і телебачення	До 06.11.2012	Єгоркіна О.Ф., методист НМЦ ПТО Чебанко О.М., директор ВПУ-75
8.	Підготовка брошури з презентаціями	До 02.11.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО

	професій сільськогосподарської галузі.		
9.	Запрошення соціальних партнерів	05.11.2012	НМЦ ПТО, ЦЗ, ПТНЗ
10.	Підготовка ПТНЗ до: 1. «Параду професій», 2. виставки стіннівок, 3. виставки творчих та дипломних робіт учнів ПТНЗ, 4. відео-презентацій професій та навчального закладу, 5. виступів агітбригад та художньої самодіяльності, 6. проведення майстер-класу за професіями.	09.11.2012	ПТНЗ, підприємства, обласний ЦЗ
11.	Організація чергування	09.11.2012	Чебанко О.М., директор ВПУ-75
12.	Організація харчування учасників	09.11.2012	Чебанко О.М., директор ВПУ-75
13.	Реєстрація учасників заходу	09.11.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО
14.	Фотозйомка заходу	09.11.2012	Головченко С.В., методист НМЦ ПТО Чебанко О.М., директор ВПУ-75
15.	Розміщення на сайті ГУОН, НМЦ ПТО та веб-порталі МОН інформацію про захід	09.11.2012	Корнієнко М.М., заступник директора НМЦ ПТО, Головченко С.В., методист НМЦ ПТО

**Список запрошених
відкритого заходу декади робітничих професій сільськогосподарської галузі**

ПІБ запрошених	Посада
Пустова Марія Іванівна	заступник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації з соціально-гуманітарних питань
Демчик Олександр Ігорович	начальник головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації
Демура Антон Львович	заступник начальника головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації
Василиненко Віктор Михайлович	директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, голова Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти
Чернявський Сергій Іванович	голова Покровської райдержадміністрації
Ковнір Ольга Анатоліївна	голова райради Покровського району
Ведмедева Жанна Іванівна	начальник відділу активної підтримки безробітних Покровського районного центру зайнятості
Мормуль Ніна Федорівна	голова Олександрівської сільської ради
Яланський Сергій Іванович	начальник відділу агропромислового розвитку Покровської РДА
Соціальні партнери:	
Кузьменко Олександр Вікторович	голова фермерського товариства «Родіна»
Копичай Іван Володимирович	голова товариства «Дружба»
Кібець Олександр Борисович	начальник районних електричних мереж
Представники вищих навчальних закладів	- Таврійський державний агротехнологічний університет, - Дніпропетровський державний агроуніверситет, - Бердянський педагогічний університет, - Дніпропетровський коледж електрифікації сільського господарства, - Дніпропетровський технологічний коледж
ЗМІ	ТВ: 34, 51 канали, газета «Вісті Придніпров'я»
Учні та педпрацівники загальноосвітніх шкіл	150 учнів ЗОШ Покровського р-ну

Приклад
сценарного плану проведення урочистого закриття
декади робітничих професій сільськогосподарської галузі

9.00– 10.00	I. Заїзд учасників урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі. Репетиція агітбригад ПТНЗ та концертної програми в актовій залі.
10.00–11.00	II. Розміщення структурних складових заходу: 1. На ганку учбового корпусу гостей заходу зустрічають з рушниками учасники художньої самодіяльності ВПУ-75. 2. Гости розмішуються в центрі майданчика. 3. По лівому краю майданчик розмішуються колони учасників «Параду професій», по правому краю майданчика – учні загальноосвітніх шкіл, учні ВПУ-75. 4. На майданчику розташована виставка сільськогосподарської техніки та обладнання. 5. На 1 поверсі в холі учбового корпусу розташовані виставка творчих та дипломних робіт учнів та випускників ПТНЗ та майстер–клас з професій. 6. На 2 поверсі учбового корпусу проходять: - екскурсії до музею ВПУ-75, в майстерні та кабінети із спец предметів; - в холі – виставка декоративно-прикладної творчості учнів та педпрацівників ВПУ-75, зустріч учнів ПТНЗ та шкіл із представниками вищих навчальних закладів в актовій залі – літературно-музична презентація робітничих професій та консультування учнів щодо вибору професій.
11.00-11.30	III. Парад професій. <i>Парад відкриває ведучій, розповідає про унікальність заходу.</i> <i>У виконанні хору ВПУ-75 звучить пісня "Розквітай Дніпровський край", по закінченню, на фоні музики танцювальна група виконують хореографічну композицію з рушниками. Учні вручають почесним гостям коровай .</i> До слова запрошується Олександр Миколайович Чебанко, директор Ордена «Знак Пошани» вищого професійного училища №75 та запрошує гостей на ганок для продовження свята. Оголошуються почесні гості - представники Дніпропетровської обласної державної адміністрації, головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Покровської райдержадміністрації, райради Покровського району, Олександрівської сільської ради, центру зайнятості, соціальні партнери – замовники робітничих кадрів, вищих навчальних закладів. До вітального слова запрошується Марія Іванівна Пустова, заступник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації з соціально-гуманітарних питань. До вітального слова запрошується Олександр Ігоревич Демчик, начальник головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації. До вітального слова запрошується Антон Львович Демура, заступник начальника головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Парад професій оголошується відкритим. Звучать фанфари. <i>Учасники Параду професій здійснюють святкову ходу. Кожна колонна має плакат з назвою своєї професії, відповідний одяг та оздоблення і проходячи навпроти гостей сканує свою промовку.</i>

11.30-12.00	IV. Огляд експозицій. Гостей свята запрошують оглянути: - виставку сільськогосподарської техніки і обладнання, - виставку творчих та дипломних робіт учнів і випускників ПТНЗ, - майстер–клас з професій, - музей ВПУ-75, - виробничі майстерні та навчальні кабінети, - отримати консультацію щодо вибору професії. <i>Екскурсоводи знайомлять гостей, учнів шкіл та їх батьків із експозиціями за окремими маршрутами для кожної категорії запрошених . По закінченню огляду всі присутні запрошуються до актовій зали.</i>
12.00-13.00	V. Урочисте закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі. 1. Урочистості відбуваються у актовій залі училища. На екрані вітання учасникам декади робітничих професій сільськогосподарської галузі «В твоїй професії – твоє майбутнє». Звучать позивні, що сповіщають про початок урочистостей. 2. До вітального слова запрошується директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, голова Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти Василиненко Віктор Михайлович. 3. Презентація професій та навчального закладу Межівського професійно-технічного училища. 4. До слова запрошується начальник відділу активної підтримки безробітних Покровського районного центру зайнятості Ведмедєву Жанну Іванівну (мультимедійна презентація центру зайнятості). 5. Презентація професій та навчального закладу професійно-технічного училища №74. 6. До вітального слова запрошуються соціальні партнери – замовники робітничих кадрів. (<i>Виступи роботодавців</i>). 7. Презентація професій та навчального закладу Мироліувського аграрного професійного ліцею. До вітального слова запрошуються керівники вищих навчальних закладів. 8. Презентації професій та навчального закладу Ордена «Знак Пошани» вищого професійного училища №75. 13.00 9. Звучить фінальна музика. Свято закінчено. 10. Від'їзд учасників заходу.

Приклад
сценарію урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі

І частина урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі

Парад професій.

Парад відкриває ведучий, розповідає про унікальність заходу. Запрошує учасників здійснити святкову ходу. Кожна колонна має плакат з назвою своєї професії та проходячи навпроти гостей сканує свою промовку.

Ведучий Доброго і світлого дня вам, шановні гості! Вітаємо всіх на святі Сільського трударя напередодні Дня працівників сільського господарства!

Ведучий Реальна економіка регіону і в цілому держави потребує безперервного оновлення кадрового потенціалу ведучої галузі - сільського господарства.

Ведуча Із впевненістю можна сказати, що існує найпотужніша система, яка займається підготовкою конкурентноспроможного робітника – це наша професійно-технічна освіта.

Ведучий А Дніпропетровщина має одну з найбільших у країні мережу аграрних професійно-технічних навчальних закладів.

Ведучий На цей час це 16 закладів, у яких навчаються понад 5 тисяч учнів.

Ведучий І сьогодні вам буде продемонстровано майбутній робітничий потенціали сільського регіону.

Ведучий Земля – надія селянина
 На хліб, на доброту життя,
 На щастя рідної родини,
 На віру в Матір і Дитя

Ведучий Хай родить земля пшеницею багато,
 Хай квітне наш край і в будні і в свято!
 Ми вам розкриваємо гостинно
 Сердечні, щирі і теплі обійми!

У виконанні хору ВПУ-75 звучить пісня "Розквітай Дніпровський край", по закінченню, на фоні музики танцювальна група виконують хореографічну композицію з рушниками.

Ведучий Нехай радіють ниви колоскові
 В житті хай будуть злагода і мир.
 На чистому, як сонце, рушникові
 Дозвольте вам піднести хліб і сіль.

Ведучий Від щирого серця, на добромu слові,
 Прийміть коровай на яснiм рушникові.
 В нiм сонечко грає, Вкраїноньки доля,
 В нiм золото нашого хлібного поля!

Учні вручають почесним гостям коровай .

Ведучий До слова запрошується Олександр Миколайович Чебанко, директор Ордена «Знак Пошани» вищого професійного училища №75 (Запрошує гостей на ганок для продовження

свята).

Ведучий Сьогодні у нас на святі почесні гості - представники Дніпропетровської обласної державної адміністрації, головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Покровської райдержадміністрації, райради Покровського району, Олександрівської сільської ради, центру зайнятості, соціальні партнери – замовники робітничих кадрів, вищих навчальних закладів.

Ведучий До вітального слова запрошується Марія Іванівна Пустова, заступник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації з соціально-гуманітарних питань.

Ведучий До вітального слова запрошується Олександр Ігоревич Демчик, начальник головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Ведучий До вітального слова запрошується Антон Львович Демура, заступник начальника головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Чебанко О.І. Увага, наше свято починається. Парад професій оголошується відкритим!

Звучать фанфари!

Ведучий Вітаємо майбутніх працівників сільського господарства, тих хто звитяжною хліборобською працею буде розвивати та укріплювати аграрний сектор економіки України - основу життя держави та добробуту її громадян. Хвала мозолястим рукам селян, які знають справжню ціну хлібу!

Ведучий Хто там піснями лунко кличе?
То юнь крокує робітника!
То покоління молоде
До профмайстерності іде!

Ведучий Крокують майбутні техніки-механіки та техніки-електрики **Ордена "Знак Пошани" вишого професійного училища № 75.**

Ведучий За покликанням душі вони обрали свою професію. Це майбутні керівники середньої ланки агротехнічного комплексу: **бригадири тракторних бригад, механізованих майстерень, електротехнічних ділянок, електростанцій та підстанцій.**

Ведучий Ми штурмуємо технічні науки –
Як того вимагає наш час.
Щоб колись - "Золоті наші руки!" –
Вдячні люди сказали про нас.

Промовка

В училищі вчимося на відмінно
Державі рідній користь принесемо.
Своїм знанням і вмінням неодмінно
В житті застосування ми знайдемо.

Ведучий Зустрічайте молоду зміну **кухарів**, які навчаються в **професійно-технічному училищі №74**, бо їх професія важлива через те, що жодний робітник не зможе працювати, якщо буде голодний. А створення смакоти від сільського кухаря - це збереження українських традицій харчування.

Ведучий Майбутній кухар - добрий він по суті,
Людина зла не стане до плити.
Чисті в нього помисли і руки,
Натхненно він прямує до мети!

Промовка

Смаки та аромати вивчаємо щодня

Кухарями славиться профтехівська рідня.
Дайте кухарю продукти - м'ясо, рибу, сухофрукти,
Рис, картоплю... і тоді раді будете їді.
Бо майстерні кухарі всім потрібні на землі

Ведучий Сільське господарство не можливо без однієї із складових – тваринництва, а збереження здоров'я тварин покладається на лікарів тварин. Зустрічайте майбутніх **ветеринарів, учнів Межівського професійно-технічного училища**

Ведучий Наша професія дуже важлива,
Відповідальна та перспективна.
Хто братів менших завжди поважає
Професійно лікує, про них добре дбає,
Кому завжди вдячні дорослі й малі,
Хто дбає про здоров'я тварин на землі,
Хто має у серці, в руках божий дар?
Це лікар тварин! Ветеринар!

Промовка

Ми – ветеринарії майбутнє й надія,
Усе нам під силу, усе ми зумієм,
Сяє в очах милосердя, як жар,
Найкраща професія – ветеринар!

Ведучий Однією із найбільш масових механізаторських професій є професія **тракторист-машиніст**, яка по праву називається професією широкого профілю, бо від цих працівників залежить майже все сільське господарство. Зустрічайте майбутніх **трактористів-машиністів, учнів Миролюбівського аграрного професійного ліцею**.

Ведучий Коли любов не має меж,
Коли душа не знає втоми,
Коли Землею ти живеш -
Праця твоя стає святою!

Промовка

Недаремно мене доля
Змалку кликала у поле.
Відтепер я – тракторист,
Хліборобський маю хист!

Ведучий Проїшов Парад професій і наше свято «Сільського трударя» продовжується. Ми запрошуємо вас, дорогі наші гості, оглянути виставку професій, відвідати професійні майстер-класи, музей училища, виробничі майстерні та навчальні кабінети. І на завершення запрошуємо всіх до актові зали переглянути літературно-музичну презентацію робітничих професій сільськогосподарської галузі.

Ведучий Знайомтесь з нами, гості дорогі
На зустріч вам серця ми розпахнем.
Над нами теплий, вільний вітер віє,
Хай дружба ця міцніє з кожним днем!

Знайомство гостей із :

- виставкою сільськогосподарської техніки і обладнання,
- виставкою творчих та дипломних робіт учнів і випускників ПТНЗ,
- майстер-класом з професій,

- музеєм ВПУ-75,
- виробничими майстернями та навчальними кабінетами.

Екскурсоводи знайомлять гостей, учнів шкіл та їх батьків із експозиціями за окремими маршрутами для кожної категорії запрошених. По закінченню огляду всі присутні запрошуються до актовій зали.

II частина урочистого закриття декади робітничих професій сільськогосподарської галузі

Урочистості відбуваються у актовій залі училища. На екрані вітання учасникам декади робітничих професій сільськогосподарської галузі **«В твоїй професії – твоє майбутнє»**. Звучать позивні, що сповіщають про початок урочистостей.

Ведучий ***Добрий день друзі! Вітаємо Вас на святі робітничих професій, який проходить під гаслом «В твоїй професії – твоє майбутнє».***

Ведучий Вибір професії – це велика відповідальність. Відповідальність перед батьками, суспільством, та найголовніше – перед собою.

Ведучий Вибір професії – справа нелегка. Але робити цей вибір доводиться кожному без винятку.

Ведучий Перед Вами найближчим часом постануть питання: як отримати правильний вибір професії та знайти головну справу свого життя, щоб мати моральне задоволення від роботи, отримувати достойну заробітну плату, приносити користь людям, державі.

Ведучий З метою підняття престижу суспільно-значимих робітничих професій профтехосвіта Дніпропетровщини в 2012-2013 навчальному році проводить декаду робітничих професій за галузями.

Ведучий Сьогодні ви ознайомитесь із професіями провідної аграрної галузі Дніпропетровщини, і ми допоможемо зробити Вам правильний вибір та знайти своє місце в житті!

Ведучий До вітального слова запрошується директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, голова Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти **Василиненко Віктор Михайлович**.

Ведучий Профтехосвіта шлях нам відкриває
В прекрасне, світле наше майбуття.
Роботу наших рук попереду чекає
Великим змістом сповнене життя.

Ведучий Ми віримо, знайдемо вірний путь
І добре, чесно житимемо в світі.
Міцні завжди важким шляхом ідуть,
Віват, віват профтехосвіті!

Ведучий Запрошуємо до презентації професій та навчального закладу агітбригаду **Мезівського професійно-технічного училища**.

Ведучий До слова запрошується начальник відділу активної підтримки безробітних Покровського районного центру зайнятості **Ведмедєву Жанну Іванівну** (мультимедійна презентація центру зайнятості).

Ведучий Запрошуємо до презентації професій та навчального закладу агітбригаду **професійно-технічного училища №74**.

Ведучий Всенародна пошана й хвала
Хліборобському роду села.
Бо натружені руки міцні
Найвірніша опора в житті.

Ведучий До вітального слова запрошуються соціальні партнери – замовники робітничих

кадрів. (*Виступи роботодавців*)

Ведучий Запрошуємо до презентації професій та навчального закладу агітбригаду *Миролубівського аграрного професійного ліцею.*

Ведучий Майбутні ми господарі країни
Ми – молоді господарі землі.
Натхненно ми навчаємося нині,
Традиції батьків ми зберегли.

Ведучий До вітального слова запрошуюються керівники вищих навчальних закладів.

Ведучий Запрошуємо до презентації професій та навчального закладу агітбригаду *Ордену «Знак Пошани» вищого професійного училища №75*, хазяїв цього закладу, які радо всіх вас зустрічали.

Ведучий: Шановні друзі сьогодні ви ознайомились із професіями та професійно-технічними навчальними закладами сільськогосподарської галузі. В наших закладах можливо отримати освіту за інтегрованими професіями у межах професійного напрямку таких як: тракторист-машиніст, водій автотранспортних засобів, слюсар з ремонту автомобілів та одночасно отримати середню освіту, що зменшує час на навчання і збільшує можливості працевлаштування на підприємство.

Ведучий: Інформацію про мережу професійно-технічних закладів можна отримати на сайтах ПТНЗ, навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області та у збірках з презентації професій сільськогосподарської галузі, які отримали ваші керівники як в друкованому так і на електронних носіях.

Ведучий: *Вас чекають професійно-технічні навчальні заклади області, щоб надати Вам можливість отримати робітничу професію та стати успішною і самодостатньою людиною! Дякуємо за увагу! До нових зустрічей!*

Звучить фінальна музика.

Свято закінчено.

Від'їзд учасників заходу.

Додаток 4

Зразок анкети зворотного зв'язку №1

Представлена анкета призначена для оцінки минулого заходу. Ваші відгуки допоможуть підвищити ефективність профорієнтаційної роботи.

Будь ласка, поставте свої оцінки, відзначивши їх на шкалі. 0 – найнижча оцінка, 10 – найвища.

1. Мій настрій до заходу

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Мій настрій після заходу

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Наскільки мені все було ясне й зрозуміло

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Наскільки мені було цікаве

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Наскільки потрібний і корисний для мене запропонований матеріал

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Наскільки комфортним для мене був темп заходу

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Спасибі за відповіді!

Зразок анкети зворотного зв'язку №2

Оцініть корисність заходу для вас по 5-ти бальній шкалі (0 – найнижчий бал, 5 – найвищий).

Відповідайте на запитання:

1. Що _____ вам _____ сподобалося найбільше?_____
2. Які моменти заходу були для вас найцікавішими?_____
3. Що хотілося б розглянути більш докладно?_____
4. Що хотілося б скоротити?_____
5. Які _____ ще _____ теми _____ ви _____ прагли _____ б вивчити?_____
6. Що б прагли побажати або порадити ведучому для поліпшення організації подібних заходів?_____

Спасибі за відповіді!

Організація та проведення масових профорієнтаційних заходів

(методичний посібник)

Укладач: Головченко С.В., методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Редакція: Василенко В.М., директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Комп'ютерний макет: Корнієнко М.М., заступник директора навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Коректор: Гришаєва О.В., методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Видавництво НМЦ ПТО у Дніпропетровській області